

Roslanowski, Tadeusz

Spotkania Historyków Miast w Lombardii

Przegląd Historyczny 59/3, 547-548

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

SPOTKANIA HISTORYKÓW MIAST W LOMBARDII

Od 3 do 8 września 1967 obradował w Bergamo Międzynarodowy Kongres Historyczny, zorganizowany przez północnowłoskie uniwersytety i zarządy miejskie (komuny) z okazji 800-lecia zaprzysiężenia I Ligi Lombardzkiej. Przybyli nań licznie (ponad stu uczestników, w tym 4 osoby z Polski: doc. B. Kürbisówna, doc. O. Łaszczyńska, dr I. Malinowska i dr T. Rosłanowski) specjaliści włoscy i zagraniczni, którzy skupili swe zainteresowania wokół określonej szeroko problematyki komun lombardzkich w dobie ich szczytowego rozkwitu, w XII—XIII w. („I problemi della civiltà comunale”). W trakcie obrad wysłuchano referatów: R. S. Lopeza z Yale University (USA) na temat cech charakterystycznych i ekspansji gospodarczej miast włoskich i europejskich w łobie komunalnej, E. Cristianiego z Pizy o początkach i ewolucji urzędu podesty, M. Pacaut (Lyon) i H. Appelta (Wiedeń) o stosunkach miast lombardzkich z papieżstwem i cesarstwem, E. Nicolini z Mediolanu o ustroju prawnym komun włoskich, F. Reggioriego (Mediolan) i A. Romanini (Pawia) o aspektach urbanistycznych, architektonicznych oraz o sztuce miast lombardzkich w XI—XIII w., G. Martiniego z Mediolanu o kształtowaniu się ideologii mieszczańskiej w północnowłoskiej historiografii średniowiecznej oraz K. R. Brühla z Giessen (NRF) o stosunku między cesarskim *palatium* a *civitates* lombardzkimi w IV—XIII w. Dyskurs inauguracyjny wygłoszony został przez R. Manselliego z Rzymu, podsumowania obrad dokonał zaś A. Frugoni, również z Rzymu.

Ożywiona dyskusja, skupiła się m. in. wokół podniesionego w wypowiedzi Lopeza kapitalnego zagadnienia od dawna zaprzątającego uwagę historyków: kiedy mianowicie mówić można o osiągnięciu szczytowego rozwoju średniowiecznego życia miejskiego w Europie, a szczególnie w Italii pń. i środkowej — już w XII—XIII w., gdy ukształtował się tu samorząd komunalny, czy też po przezwyciężeniu kryzysu gospodarczo-społecznego i politycznego, jaki zarysował się na przełomie XIV/XV w., tj. dopiero w dobie Renesansu?

Uzupełnieniem obrad stały się, obok licznych imprez kulturalnych, objazdy terenowe, których trasa wiodła do miejsc związanych bądź to z Ligą Lombardzką (opactwo w Pontydzie, w którym, zgodnie z legendą, odbyć się miało zaprzysiężenie Ligi, i gdzie toczyła się jedna z sesji Kongresu), bądź też z dziejami Bergamo i regionu (Trescore Balneario z kaplicą Suardich, Sarnico nad Lago di Iseo i Malpaga z renesansowym zamkiem Colleonego).

Kongres w Bergamo przyjął uchwałę o powołaniu do życia specjalnego *Centro di Studi sulla civiltà comunale*, oraz o wydaniu drukiem niepublikowanych dokumentów archiwalnych (ponad 25 tys. dokumentów sprzed r. 1100) i statutów komunalnych, dotyczących tego miasta.

Wkrótce po zamknięciu obrad bergameńskich, historycy miast z Włoch i z niektórych innych krajów europejskich (ponad 200 osób, w tym dwie z Polski: B. Kürbisówna i T. Rosłanowski) spotkali się ponownie w Pawii na odbytym w dniach 10—14 września 1967 IV Międzynarodowym Kongresie Badań Wczesnośredniowiecznych, zorganizowanym staraniem *Centro Italiano di Studi sull'alto Medioevo* w Spoleto. Tym razem program skoncentrował się wokół jednego tylko miasta: Pawii, stolicy Królestwa Italii we wczesnym średniowieczu (do r. 1024). Rozpatrzono wszechstronnie jej ówczesne dzieje polityczne (C. G. Mor z Padwy i G. Arnaldi z Bolonii), polityczno-ustrojowe (K. R. Brühl), gospodarcze (Ph. Grierson z Cambridge), kościelne (O. Capitani z Lecce i O. J. Leclerq z opactwa w Clairvaux), oraz jej rolę jako wczesnośredniowiecznego ośrodka naukowego (U. Gualazzini z Parmy i B. Pagnin z Pawii) i kulturalno-artystycznego (P. Verzone z Turynu i A. Romanini). Podsumowania obrad dokonał P. E. Schram z Getyngi (NRF).

Uczestnicy obrad pawijskich wzięli udział w przechadzce historycznej po za-
bytkach miasta, oraz w trzech objazdach terenowych, których trasy wiodły: na
zachód — do Lomello; na północ — do Castelseprio i Monzy oraz do Kartuzji Pa-
wijskiej i na południe — do Bobbio i Piacenzy.

Oba spotkania zapoznały z aktualnym stanem badań nad miastami północno-
włoskimi w średniowieczu, pobudzając do dyskusji i studiów nad szeregiem sła-
biej znanych lub spornych ich aspektów.

T. R.

W maju br. ukazał się w Anglii pierwszy numer nowego czasopisma hi-
storycznego pn. „History Studies” (*Sponsored by University Hall, Buckland, Berkshire*). Redaktorem pisma jest C. K. Francis Brown, wydawcą „Pergamon
Press”. Pismo poświęcone jest historii starożytnej, średniowiecznej i nowożytnej
świata zachodniego, szczególnie zaś Anglii i Europy. Łamy pisma otwarte są przede
wszystkim dla młodszych pracowników nauki i badaczy, których prace zasługują
na opublikowanie. Rocznie ukazywać się będą trzy numery czasopisma.

28 sierpnia — 2 września 1967 odbył się w Kopenhadze z udziałem ponad 150
uczestników Międzynarodowy Kongres Numizmatyczny, zorganizowany przez *Co-
mission Internationale de Numismatique*. Obrady toczyły się w siedzibie Muzeum
Narodowego, mieszczącym bogate zbiory numizmatyczne, które były dostępne dla
uczestników Kongresu. Wygłoszono 4 referaty plenarne oraz ponad 40 komunika-
tów w dwóch sekcjach — numizmatyki antycznej (sekcja A) oraz numizmatyki śred-
niowiecznej, nowożytnej i orientalnej (sekcja B). Na czas trwania obrad zorgani-
zowano wystawę publikacji numizmatycznych, wydanych w okresie od poprzednie-
go Kongresu (w 1961 r. w Rzymie). Do nowych władz *Comission Internationale de
Numismatique* wybrany został prof. R. Kiersnowski. Postanowiono, że na-
stępny Kongres numizmatyczny odbędzie się w 1973 r. w Nowym Jorku.

Z inicjatywy francuskiego *Comité d'histoire de la deuxième guerre mondiale*
odbył się w Paryżu w dniach 11—12 maja 1967 zjazd historyków II woj-
ny światowej; reprezentowanych było 18 krajów. Uczestnicy Zjazdu powołali
Comité International d'histoire de la deuxième guerre mondiale z siedzibą w Pa-
ryżu. Przewodniczącym Komitetu wybrany został F. Parri (Włochy), sekretarzem
generalnym H. Michel (Francja), skarbnikiem L. de Jong (Holandia). Zadaniem
Komitetu będzie koordynacja badań nad dziejami II wojny światowej prowadzo-
nych w poszczególnych krajach, wymiana publikacji i informacji naukowych oraz
organizacja konferencji i kolokwium. Najbliższe kolokwia odbędą się we wrześniu
1968 r. w Paryżu oraz latem 1970 r. w Moskwie.

Doroczne posiedzenie utworzonej w 1966 r. *Association française des historiens
économistes* (przewodniczący prof. Labrousse) odbyło się 19 maja 1967 w Pary-
żu. Referat wygłosił Lévy-Leboyer („L'industrialisation en Grande Bretagne
et en France au XIXe siècle”). Omawiano sprawy organizacyjne mającego się
odbyć 25—26 maja 1968 w Tuluzie pierwszego kongresu stowarzyszenia. Obrady
kongresu dotyczyły dwóch tematów: 1. „L'évolution de la production agricole
en France du XIVe au XVIIIe siècle” (referat E. Leroy-Ladurie) oraz 2. „Etab-
lissement d'un indice de la production industrielle en France au XIXe siècle” (re-
ferat F. Crouzet). Wygłosić miano ponadto dwa referaty: P. Deyon — „La
concurrence internationale des manufactures de petite draperie au XVIIe siècle”;
R. Poidevin — „Protectionnisme et relations internationales: l'exemple du tarif
douanier français de 1910”.